

QVÆSTIO MEDICA,

QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS

MANE DISCVTIENDA IN SCHOLIS MEDICORVM,

dic Iouis, XIX. Ianuarij,

M. FRANCISCO DV PORT.

DOCTORE MEDICO,

Moderatore Prudentissimo.

An æpodos manifesta causa?

NATVRA periodis delectatur, à quibus quàm diu sui arbitrij est, non recedit. Lucet vbique æternus & immutabilis ille ordo, in cælo, elementis, animalibus: In homine, qui mundi finis & compendium, multò magis. Perennes cælestium orbium motus constantissimâ feruntur lege, repetunt, & iisdem absoluuntur circuitibus. Præ cæteris eximia dierum, mensium, annorum periodi. Dies & nox inuicem vertunt, quatuor anni seu constanti ordine succedunt. Vtrobique minimè obscura causa. Dierum noctiumque vicissitudines laborem partiuntur & requiem; commutationes temporum quadripartitæ, ad maturitatem fugum, ad temperationem corporum, ad viuientium generationem comparatæ sunt. Sed æquabilis periodus à Solis & Lunæ motu; Luna accretione & diminutione luminis dies notat, mensesque metitur eadem varium ac multiforme quidpiam exhibet *ἀποκρινόμενος, διὰ τὸ ποικίλον, πνεύσαντος*, æquabili tamen & certa varietate. Sol mundi mens, cor cæli, lucem rebus ministrat, aufertque tenebras; vices temporum, annumque semper renascentem ex usu naturæ temperat; dierum differentias parit quadruplici discrimine, utroque æquinotio, brumâ, & solstitio. Etiam sideris vtriusque defectiones statis diebus fiunt, horisque, terræ obicætu, Lunæ interuentu. Non est explicatu difficilior dierum inæqualitas (hæ-

Edictio Secunda.

Be

56
 2
 raria spatia perinde variant, non *ἰσημεῖν* à quidem illa, sed *χρεια*.) Ali-
 bi aliter habet : sub poli vertice (si qui tamen sub virgente hoc orbe)
 voluit vna dies per senos vndique menses, dimidiumque trahit con-
 textis lucibus annum. Vt minimè fabulosum sit quod de Lestrigoni-
 bus, lamique oppido memorat Poëta princeps, *ἐγὼς γὰρ τυκτόστε ἐν ἡμαρτίᾳ*
εἰσι κέλευθον.

HABENT profecto cœlestia magnam vim, potissimum Sol &
 Luna suo motu & lumine (influentiæ nullæ sunt) neque te-
 mere creduntur ea efficere, quæ statis recurrunt tempestatibus. Sed
 superstitiosi Astrologi latius deriuant istas vires, & ad effectus merè
 fortuitos frustra accommodant. Fabulosa est Dodecaëteris (haldai-
 ca, in qua dicunt Genethliaci, tempestates, frugumque proventus, &
 sterilitates, item morbos *circumire*, nominatim pestes, non solum fal-
 sò, sed absurdè; sunt quædam pestiferæ regiones, à quibus illa lues,
 aut numquam, aut rarò auellitur, vbi quæ mihi sidera? quos annorum
 circuitus somniabunt? Eadem à vulgari putredine, constitutione
 pluuiâ, austrinâ, silente nec perflato aëre, à cælo numquam. Recipro-
 cus maris accessus & recessus eruditorum ingenia vehementer fatiga-
 uit, & etiamnum malè habet : Semestris est per æquinoctia, men-
 struus, per lunæ quadras, diurnus qui quotidie cietur, siue senis horis
 influat, resuat totidem, siue sæpius in die, vt septies in Euripo Chal-
 cidenfi, fabulosa Aristotelis morte nobili. Causa in Sole & Luna; non
 sine aluci conditione, obiectu littorum, & reflexione, variis motibus
 maris : Nilus fluuiorum suauissimus & saluberrimus peculiare quid-
 dam habet; æstate media arescentibus cæteris fluminibus, statim ab
 ipso solstitio altissime assurgit, & Ægypti arua per quadraginta dies ri-
 gat & fecundat. An quia resstantibus Etesijs secundus fluminis inhibe-
 tur cursus? aut Æthiopiciæ soluuntur niues? nugæ. Largis imbribus
 Troglodyticæ regionis & cispellentibus hic nubes iisdem anniuersariis
 intumescit.

PLVRA in homine obseruantur certis adstricta temporum arti-
 culis. Ea pertinent ad foetum (qui tamen animal est, anima ratio-
 nali prædeditum, numquam vel medicamento *σπέρμιν* extinguendum, vel
 abortione excutiendum, Cæsareâ nihilominus educendum sectione)
 & ad natum, inque lucem editum, qui per ætatum gradus naturâ, per
 morborum historias præter naturam, varias mutationes subit. Pro-
 creatio in vtero fit quoties virile semen prolificum muliebri permix-
 tum, excipitur, retinetur, concipitur. Apagæ Promethei lutum, Epi-

curi & Lucretij vteros, lapides Pyrithe, formicas Myrmidonum parentes, satiuos serpentium dentes, αἰτίχθονας & Aborigines, monstra omnia, & fanaticarum mentium deliramenta. Porro conceptio intra septem horarum spatium absolui non videtur, siquidem ἐκρυπτε, id quod intra sex dies, septemve eijcitur, lacteum significare conceditur. Vniuersum conformationis opus in quatuor tempora rectè diuiditur, sed adscribi certo dierum numero non placet. Inchoat sexto, septimo, sequentibus, tuncque prima partium stamina (principes omnes simul delineantur) & rudimenta in cicctitiis foetibus conspiciuntur. Absolutur citius, tardiusve trigesimo, trigesimo quinto, quadagesimo, quinquagesimo, in eoque caloris genitoris opificium video, non fictitiam septenarij diuinitatem. Mouetur interea foetus eo tempore, quo facultas animalis vigere incipit, non semper tertio vel quarto mense, hinc fit, vt mares citius, sapius, vehementius moueantur quàm feminae. Ad partum quod attinet, cæteris animantibus statum & pariendi, & partus gerendi tempus est: homo toto anno & incerto gignitur spatio, alius septimo mense, alius octauo (ὅτε ὃ καὶ ὁ κ. ὅτε ἐν τῷ μῆνι ὀκτωβρίῳ, nisi quis pro vero habeat quod de Naxiis, Aegyptiis fertur) vsque ad decimi, vndecimique. Ante septimum haud vnquam vitalis. Causa præter solarem periodum & aspectum elaboratio materiae, & dispositionum apparatus, qui momento absolui nequit, sed necessario temporis interuallo.

EXIMIE peccant, qui ætates certo annorum numero metiuntur, vt & quæ per illarum successiones. Ætatum discrimina facit insignis & luculenta temperamenti mutatio, (primigenium seruari, & ἀγνοεῖσθαι procurari nequit) non annorum hebdomas. An 7. post partum die flauedo cutis satis fidum & firmum vitalitatis argumentum? non magis quam præcox risus infelicitatis, aut sapientiæ augurium. An 7. mense dentes? Vide pueros, & negabis. Quinto ætatis septenarij prudentia tribuitur; sed quibuldam ingenium ante pilos, omine parum læto. Odi puerum præcoci sapientia. Pubertatem annorum numero circumscribere potest Iurisconsultus, non potest Medicus. Tum demum intelligitur, cum mulieri τὴν καταμύρτινα fluere incipiunt, eoque nubilis est, & viro matura, non fluentibus concipere nequit; mares hirquitallire καὶ παρῆζεν, grauiorem & asperiores vocem edere (fallax caloris insiti copiosioris indicium, vt neque vox vitæ index) in venerem accendi, (præmatura noxia, coniugum frustratur vota) vtrique genitalia nouâ lanugine vestiri, quæ momento & stricto temporis articulo contineri quis dixerit? solum animal menstrua-

le mulier est, non quævis tamen. Cur menses circa decimum quartum annum erumpunt? circa quinquagesimum supprimuntur? numeri vis nulla est nisi forsan in magicis. Cur fluant aut non fluant, causa est sanguinis vbertas aut inopia, caloris robur aut imbecillitas, viarum amplitudo vel angustia. Cur iidem periodicè singulis mensibus? cur variis Lunæ quadris? quoniam excretionis tempus sequitur tempus collectionis, premit naturam superfluus hic, benignus tamen sanguis, & ad excretionem sui sollicitat, adiuuat & excretionem promouet Luna, potenti in humores dominatu. Luna vetus veteres, iuuenes noua Luna repurgat. Adolefcit corpus donec ad præfinitos magnitudini legitimæ terminos perueniat, eaque statura hodie eadem atque olim, neque veterum corpora grandiora, vel robustiora, vel *υμνότερα*, vel viuaciora, vt neque mores innocentiores. Mors fatalis, atque naturalis nullo certo clauditur termino, multò minùs sibi sapiens metuet à climactericorum periculo. An septem dierum inedia lethalis, *εἰ δ' αὖν ἢς ἀνδρῶν* proinde *ἐπιμύεσι*? non credo. Ætatum, temperamentorum, temporum, regionum, consuetudinum alia est atque alia ratio, vt rariora diuturnioris ciborum abstinentiæ exempla præteream.

IN morbis easdem periodos videre est, causâ non proinde explicabili, aut latente. Plurimi statis temporibus generantur, repetunt, ingrauescunt, desinunt, soluanturque. Sunt ætatum proprii, sunt naturarum insiti, cognatique, regionum vernaculi, temporum & *καταδύοντες* congeneres ac familiares, causâ non valde arduâ, iique vt frequentiores sic minus periculosi. Sunt etiam sua morbis tempora, suæ ætates. Errant qui has certo dierum numero describere moliantur. Principium facit *ἡ ἐπιπλησσία*, ἢ *πλεῖστη εισβολή*, eoque cruda sunt omnia, & quiescere, quàm mouere, aut nouare præstat. Declinatio, in qua nunquam mors, naturæ victoria est. Nominatissimæ febrium putridarum periodi. Harum satius est qualemcumque causam rimari, quam nullam. Cur aliæ singulis diebus, aliæ tertio quoque, aliæ quarto, constanti circuitum ordine repetunt? exacerbantur? hinc vt alibi sola excrementi, vel copia, vel qualitas, expultricem sollicitat, & accessionem commouet eo planè circuitu, quo humor generatur: ea vicissitudo tamdiu perseuerat, quàm diu putredinis causa in parte febrem fouente. Peculiarem Idiosyncrasiam, & Idiotropiam qui somniant, etiam menstruo sanguini, etiam pituitæ cerebri ventriculos obstruenti, ignotam abditamque vim largiri debuerunt. In alimenti coctione; excrementi collectione, vacatione, latet-ne vlla inexplicabilis qualitas? sunt tamen certâ vtplurimum, & consuetâ horâ. Cur plethorici &

5
 artuum aliquo mutili non imprudenter libidinosi mulieribus ad ve-
 nerem excreti, vel hæmorrhagiâ, vel cruento alui profluuiio statis vi-
 cibus exercentur? quia natura post id temporis oneri ferendo par esse
 nequit, sarcinamque excutit vtili morborum impendentium præser-
 uatione. Ab eadem humorum collectione, cephalalgia, & hemicra-
 niæ periodicæ, dolores colici, nephritici, item omnia fluxionum ge-
 nera periodicè oriuntur. Cur *τὸ τοιαύτου* mouentur vere? autumnos
 quia his temporibus collecti humores liquantur, & fluunt. An cir-
 cuitus febrium plures tribus? quinos, septenos, obseruauit Hippocra-
 tes, qui neque falli potuit, neque voluit fallere. Etiam annalem cir-
 cuitum memorant, & eiusmodi febrem quæ singulis annis die natali
 reuenteretur. Superest morborum solutio. Diurnos & ex illis *αἰσθη-*
τὸν χρόνον ἐν πύσει, ætatis, aut temporum, aut regionum, aut victus mu-
 tatione solui, neque dubium est, neque mirum. Obscurior dierum cri-
 ticorum *καὶ χρόνος*, Alij vacui & medicinales, alij intercalares, qui hu-
 moris *περὶ τὴν κρίσιν* crisim nonnumquam anticipant: alij indices,
 alij crisimi. Causa partim humoris erethismus: quæ nox crisim præce-
 dit solet esse *δυσφορὰ*: partim, & maximè lunaris periodus, vario nec
 inefficaci distincta schematismo. Apertiora & credibilia qui profe-
 ret, amplectemur.

Ergo ætiologia manifesta causa.

Afferebat Lutetiæ IACOBVS ADAM, Meldensis,
 Anno salutis M. DC. XXXII.

DOMINI DOCTORES DISPUTAVRI.

M. Franciscus Pijart.

M. Petrus Girardet.

M. Antonius Robin.

M. Guillelmus Belet, Prof. Reg.

M. Antonius Regnier.

M. Ioannes de Bourges.

M. Ioannes Akakia. M. R.

M. Gaspar Brayer, M. R.

M. Nicolaus Henaut.

*cette these est la 537.e du tome IV in folio
 du recueil de la faculté.*